

Monumentnummer*: 512335

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 02 september 1999
Kadaster deel/nr 82671/18

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Nes Ameland Fryslân

Locatiennaam Locatieomschrijving
Nes

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Nes Ameland A 3126

Omschrijving**

Inleiding

Met de ontwikkeling van de recreatie werden vanaf het eerste decennium van deze eeuw recreatiewoningen gebouwd. In de jaren dertig werden, behalve op het vaste land, ook op de eilanden (aantrekkelijke en rustgevende natuurgebieden) opvallend veel recreatiewoningen gebouwd. Het RECREATIEHUISJE te Nes op Ameland, Canidunum genaamd, is daar een bijzonder voorbeeld van. Opvallend is in dit geval de uitzonderlijke en unieke organische bouwvorm van het pand. De woning ligt aan de rand van het dorp Nes, ten noordwesten ervan, in het duingebied de "Honedunen". De naam van de zomerwoning is ontleend aan dit duingebied: "Canidunum" = canis + dunum; canis betekent in het Latijn 'hond', dunum betekent 'duin'. Echter, volgens de eigenaar betekent de naam "vogel rustend in het duin". Het pand is met de voorgevel naar het oosten gericht en ligt op een vrij ruim terrein, omgeven door bosschages. Het terrein loopt aan de westzijde sterk omlaag, zowel ten opzichte van de woning als de weg die er voorlangs loopt. Het recreatiehuisje is zeer waarschijnlijk in 1935 gebouwd (de blauwdrukken dateren uit augustus 1934 en november 1934) door architect Tj. Venstra uit Dokkum, gemeentearchitect te Ameland, in opdracht van dr. H.J. Leopold uit Apeldoorn. Aannemer was P. Mosterman, uit Nes op Ameland. Het pand is in hout opgetrokken, het bouw materiaal bij uitstek voor dit type woningen. In de bouwstijl zijn elementen van de Engelse Landhuisstijl en de Interbellum-architectuur toegepast.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De woning heeft een onregelmatige, langwerpige plattegrond en is samengesteld uit rechthoekige en gebogen bouwvormen. Het pand is één bouwlaag hoog en wordt gedekt door een groot rieten dak met nokvorsten. Het dak heeft een organische vorm, die aan een grote vis doet denken. De schuine en bijna golvend omlaag lopende nok en de schoorsteen accentueren het organische van de vorm. Het grote dak lijkt de onregelmatige vorm van de plattegrond vastigheid te geven. Op de dakhelling is aan de voorzijde een halfronde dakkapel aangebracht. De woning is in hout opgetrokken en rust op een plint van rechtopstaande rode gesinterde bakstenen. De plint is aan de achterzijde hoger, omdat het terrein hier afloopt. De voorzijde, naar het oosten gericht, springt rechts van de ingang twee keer terug; aan de zuidzijde is de gevel volgens een gebogen lijn, tot aan de vrij rechte zuidelijke zijgevel, doorgetrokken. In de voorgevel leidt de zestreeds houten trap met houten leuning en houten deur met drieruits bovendeel naar de deur van de overdekte veranda. Deze was in oorsprong open, maar is tijdens de Tweede Wereldoorlog voorzien van ramen die afkomstig waren van gesloopte zomerwoningen. De houten deur is van een zesruits indeling voorzien. De veranda wordt rondom belicht door aaneengeschakelde vierruitsvensters in het midden (later toegevoegd) en zesruitsvensters aan de zijkant, die tot onder het overstekende rieten dak komen. De vensters volgen de hoekige gevellijnen, die hier volgens een afgeronde, gebroken lijn zijn geplaatst. Op de noordelijke hoek, vanaf de voorgevel richting zijgevel, zijn twee zesruitsvensters geplaatst. Tegen de noordelijke zijgevel en onder hetzelfde dak is de houten schuur aangebouwd. Hier bevindt zich, aan de oostzijde, een houten deur. Het dak reikt als een afgestompte staart tot over het schuurgedeelte. De achtergevel springt in het midden naar voren; hier bevinden zich drie zesruitsvensters. Rechts van het middendeel is een rechthoekig terras, links twee vierruitsvensters. Op de hoek van het terras naar de zuidelijke zijgevel twee zesruitsvensters. De leuning van het terras is onderbroken om toegang tot het terras mogelijk te maken. De deur naar het woongedeelte bevindt zich onder de afgedekte veranda. De deur is halfronde en in het bovendeel voorzien van een zesruitsverdeling. Het oorspronkelijke massieve koperen klopwerk is aan de rechte stijl gevestigd. Links van de deur loopt een raampartij naar de zijgevel toe, die volgens een gebogen lijn is geplaatst en waarachter zich de woonkamer bevindt. Meteen links van de deur is een tuindeur geplaatst, die vanaf de kamer rechtstreeks toegang geeft tot de veranda. Rechts van de deur een kleinere gebogen raampartij, waarachter zich de eetkamer bevindt. De indeling van het INTERIEUR is origineel, zoals de meeste interieuronderdelen. In de eetkamer -rechts van de gang- is de oorspronkelijk betimmering van grote rechthoekige platen aanwezig, die zowel voor de wanden als voor het plafond en de kasten zijn gebruikt. Als scheiding tussen de eetkeuken en de keuken zijn schuifdeuren met transparant glas-in-lood gebruikt. In de kamer, links van de gang zijn onder meer het originele plafond aanwezig en enig meubelair. Op de gang is via een trapje naar beneden de kelder te betreden. Achter in de gang bevinden zich een deur naar het toilet en tussen de eetkamerdeur en de kelderdeur een deur naar een grote slaapkamer. Alle deuren op deze verdieping zijn origineel. Op de verdieping onder het hoge dak bevinden zich twee slaapkamers. Hier zijn onder andere nog de oorspronkelijke deuren, plafonds, en wandbetimmering (planken van ongeveer 20 cm.) aanwezig.

Waardering

Het recreatiehuis "Canidunum" is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een culturele en sociaaleconomische ontwikkeling, met name wat betreft de sterke ontwikkeling van de recreatie in de jaren dertig;
- als bijzondere uitdrukking van een typologische ontwikkeling;
- vanwege de uitzonderlijke, zeldzame bouwvorm;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- voor de geschiedenis van de architectuur;
- vanwege het bijzondere materiaalgebruik;
- vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteit van het ontwerp;
- vanwege de situering, verbonden met de veranderende opvattingen over recreatie in rustgevende, natuurrijke omgeving;
- voor het aanzien van het dorp en de landschappelijke omgeving;
- vanwege de relatie, met name qua bouwvorm, met de bodemgesteldheid;
- vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur;
- vanwege de architectonische gaafheid van het interieur;
- in relatie tot de visuele en de structurele gaafheid van de dorpse en landschappelijke omgeving.

Hoofdcategorie

Sport, recreatie, vereniging en horeca

Subcategorie

Sport en recreatie

Functie

Recreatiehuisje

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument